

miscelaneu sîrbesc (*Lexicon*, p. 858), iar Mardarie Cozianul îl traduce «пшторю де кскѣнтъ, логофѣтъ, (p. 236). Deşi nu apare în traducerea medio-bulgară a cronicii lui Manasses, nu se poate exclude ipoteza ca el să fi circulat în această limbă.

Cităm exemple: и того великаго слокоположника¹, кър Θεωδωρα «şi a marelui său logofăt, chir Teodor» (*Macarie*, p. 77); ходатанством же великаго слокоположника Іωанна Голѣа «cu mijlocirea marelui logofăt Ioan Golăi» (*Azarie*, p. 129); оустронтеаѣ быша Гаврѣна слокоположники и димитрѣ епархъ «îndrumători au fost Gavriil logofătul şi Dimitrie eparhul» (*Azarie*, p. 135).

Егемон «conducător, hegemon, dregător». Cuvîntul redă grec. ἡγεμών, căruia în textele slavone, în mod obișnuit îi corespunde конекда. Este un element cărturăresc care apare într-un pasaj din *Macarie*, alături de alți termeni de asemenea nefolosiți frecvent în redacția slavo-română. Contextul este următorul: кѣздкигоша сѧ на Стефана конекдѣ ѱарси и егемонн и нпаты и сатрапи и кес снгланти «s-au ridicat împotriva lui Ștefan voievod iparhii și eghemonii și ipații și satrapii și tot sfatul boieresc²» (*Macarie*, p. 80).

Ипаты³ «ipat, dregător» redă grec. υπατος «consul» și se întîlnește în contextul citat mai sus apărut sub influența retorismului lui *Manasses*, care menționează: по нашимъ языкъ съвѣтникии нач прѣвосъвѣтникии, нхже елиини нарикоша ипаты послѣднѣ «pe limba noastră sfetnici sau primi sfetnici pe care elinii i-au numit mai tirziu ipații» (p. 74).

Епархъ și Ипархъ⁴ «eparh, eparhus» este cuvîntul grec. ἐπαρχος. Ca o trăsătură a stilului retoric, apărut tot sub influența lui *Manasses*, termenul îl găsim în astfel de exemple: ѱарси (cu palatalizarea a doua a velaricii χ) и егемонн «iparhi și heghemoni» (*Macarie*, p. 80); оустронтеаѣ быша Гаврѣна слокоположники и димитрѣ епархъ «îndrumători au fost Gavriil logofătul și Dimitrie eparhul»⁵ (*Azarie*, p. 135).

Сатрап⁶ «satrap, boier» redă grec. σατράπης care ca și latin. *satrapa*, -ae și *satrapes*, -ae au la bază un termen persan și însemnau «guvernator de provincie la vechii persi». În redacția slavo-română apare exclusiv în *Macarie*, sub influența lui *Manasses*, pentru a desemna pe boieri. De pildă: аша нккынх ѿт царскыхъ сатрапъ «au prins pe cîțiva dintre boierii domnului»

¹ Menționăm că în documente se folosește aproape în exclusivitate логофѣтъ și că, în mod excepțional, într-un document emis de cancelaria lui Ștefan cel Mare din 1502 apare termenul слокоположника, derivat similar format cu sufixul — тѣа (I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 193). Deși I. Bogdan într-o notă (p. 193) menționează că слокоположникъ se întîlnește în documentele noastre vechi mai ales în cele muntenești (fără indicații despre anul sau numărul documentului), nu l-am găsit decît în cronici. În acest sens, vezi și C. C. Giurescu, *op. cit.*, care nu menționează decît numirea de логофѣтъ și, uneori, termenii din cancelariile latine (p. 91).

² Relevăm faptul că, traducînd pasajul respectiv, I. Bogdan, considerîndu-le «umplutură retorică» (*Vechile cronici*, p. 99, 101–102) nu înșiră aceste titluri și dregătorii, ci rezumă scriînd: «se sculară asupra lui Ștefan voievod toți boierii lui» (*ibidem*, p. 202).

³ I. Bogdan, (*Vechile cronici*, p. 99) crede că termenul ar putea fi tradus prin «vâtaf» sau poate reprezenta o altă funcție administrativă.

⁴ I. Bogdan consideră că termenul grecesc corespunde titlului de «prefect» (*Vechile cronici*, p. 102).

⁵ I. Bogdan traduce «Dimitrie portarul» (*Azarie*, p. 177), iar la p. 96 în notă explică faptul că acest Dimitrie era portar la Suceava; P. P. Panaitescu traduce «Dimitrie hatmanul» (p. 147), menționînd în notă că atunci Dimitrie era hatman și pîrcălab al Sucevei.

⁶ I. Bogdan presupune că prin satrapi Macarie a înțeles «slugile domnești din provincie, adică pîrcălabi, starosti și alți boieri în slujba domnească» (*Vechile cronici*, p. 101).